

ისტორია

1858

ავტორები: წიგნი მეათე.

ტფილისი.

მცხეთის ტიპოგრაფიაში.

ი ა რ ა ლ ი ს ა - დ მ ი ა

81

ჩემო იარაღო! წეცავი ოდეს
ღობინი ალვისიანი ვახსდეთ ვეღოს მწკანეს.
ჩქსნებუროთა,
ძველებუროთა
ვხვამდეთ, ვიძახდეთ:
იარა, იარაღო!....

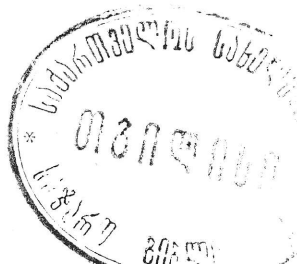
ჩვეინას მწკალი შაშანი
ცეცხლზედან დასტრიადლებდეს;
ყნოსვა დამტკბარი მის სუნით
მადასა განგვიღვიძებდეს!....
ვახურის ღვინით ალვისი
აზარუეშაე ველით გვეყვრას,
ძოთაღია, თევზი, მწკანილი
ავვიჭრებდეს წინ სუფრას.
ცა მქსნიგრი, ცა მძობლიაური,
მარად ბრწყინვალე შე დაგვნათიდეს,
განცხებულებუროთა ღვინის-გან მუკოთა

კოფრის წიგნი განგვიგრილებდეს.
 შენ მოძიობრობდე, მე ყრმა გისმენდე,
 გამოუცდელი მოხუცებულსა:
 თუ ვითა ვძირნი ნამდვილი ივერნი,
 ბრძოდენ, მსახურებდენ, დროსა წარსულსა.
 ვაჲ მას მტერსა, ვას ანუ კოდენი,
 ანუ ცყვი სიღრმე არ დაბურვიდენ;
 ვითა მურდულოებნი, მტრებს შევარდენი,
 მივსვოდენ ჭ მემყსრვიდენ.
 დაუნატრი მათი, ვინც თვის სიბოცხოე
 თვისა მამულსა შემსწარავს მსხვერძლიად;
 დაუნატრი დროთა, როს აქვდათ ცრუობა
 მამულისადმი გაულის აბეჭდილოად;
 როს ერთგულება, სარწმუნოება
 ივერთი თვისებად შეადგინებდენ,
 თდესსა ბრძოლა ჭ მამატობა
 მისსა საველსა განადიდებდენ.
 ვასმენდე თუ ვითი დღესსწაულსა
 შექცევით, ღიხნით მოწოდებულნი;
 წახუენი ცხენსედ ყაბასსა ვრცელსა
 ცუროვად დარბაცული ჭ დავაშაულნი,
 ვითი ალვა რეყენი ცხენსედ ყბრავად
 ვსრედ მოშქრიან ვითი წიგნი,
 მკრეს ნაღარსა განიყენენ თრად,
 აჲ საამო სიანს სანახვი.

ცხენთა თქმალთა, მუხთა ცხობლთა,
 ვაწიით სობლთა, ყუთით-მაგვით ბრძობთა:
 უსაქვთა ცემთა, ცხენთაგან ხოცობთა,
 ვეძლიად მესტობა ზ სძალით სობლთა,
 ზოგი არჩივსა შევას ფრინავსა
 აღიით მკვეთრით: ვახუბობს გუყობს;
 ზოგი ფოთიან, მარჯვედ სობლთით
 ქვითან ვადრდებს თასს ნაძვად ღვდუყობს.
 ამ ვეფხვთობნივს შექცევს იგი,
 სანაით მარად უმწერდა შორით,
 ვახუა ვწერსა დიდება სხვს,
 ვახუა აღარ არს, ვახუვსად ესტარიო!...

მეგრამ ამათ ჩემთა აღბლთა,
 არს ჩემი ხატვთა ზ ჩემი ხოცვთა:
 სად აწართვთა, სად არს მწკნაღთა,
 ღვანას წაღთ ვგახა, მხასა წაღთ ვანვა:
 გარდმობხეწაღმან ჩრდილთა წყურადღსა
 სადთ ახალთს ცა მძობლთაყურა,
 მენ ხარ მკვეთრბურთს , მე ხოვლოროდსა,
 ვარგი მკლავს ვანვა ზ მან უგარია!...
 გუყობს ვწყებან რა ავონდებან
 დღებნა წარსულთნი ხეცარებანსა,
 მარამ მოთქმითა ხუცეკმ ვაგებან

რ ჭმუნვა მიიღა შემცირდებისა!...

თ. გრიგოლთ თხოველიანი.

1834 წელსა.—

ქ. ნოვოროსიის.

✓ შავ-თვალას.

(ბუნედიკოვიდამ)

აწა ღამასო, უბნადოდ სცდილასს
 ეგ შენი ენა, რომ დამაწმუნოს,
 ვითომც შობილხან შენ რუსთ მხადვსა,
 ცივსა ნისლიანს ჩნდილთს ჰაეწსა!
 აწა; აწა მწამს შონიღვან სითმე
 მოტაცებუდხან ძალითა წითმე:
 ან ხან ჯანსკვლაგი აღმოსაგლისა,
 რ ან ყვაყალი ცხელის მინდვრისა!
 ეგ შაგნი თვალნი ცეცხლებნ მკრთოლუგანნი,
 რ შაგნი თმანი ხუჭუჭად წითულნი;
 დამიბტიცებუნ მაგა შვენებას:
 ქანთველთ შამულის შენსა შკლობას!
 რ ეგე ტანი ნაგებნ მხხევი,
 ამაყი სახე ნაწნაწად მქცევი

სწული სიტოცხლის გამოქეცველი;
 ნუ თუ ანა ხან ამა ქვეყნელი?!
 განნა'ნა ვხედამ ბნოღებნივ მკვდრსა,
 საამო სუნქელთ აღმომკებველსა;
 რომელიც მუანავს შემძლესა გუფსა
 სიუვანულისა გრძნობით აღგსილსა!
 ახლავი მივხუდი ხან შენ ნამდვილი:
 ცხელის ბუნების—აზიის შუღი!

თ. რ. შ. ე.

1850 წელსა-ნოემბრის 22-სა. ქ. გორი.

✓ ყუანასკნელი ბრძოლა.

(კალცოვიდამ.)

მე ხედ სასტიკი ქანი დამქნოდა,
 ქუჩილი ცაში სჭებდა გზგინავდა;
 შიდაური სიტვივე გუფს მითხროლებდა,
 რ სუსტი ჭკუა შიშით მიკნთოდა.
 მე ან შეუდრკი ამა ტანჯვასა,
 ამაუად ვდები ბნოღისა ველსა,
 მე შთავიდანხე სულში სუნვილი,
 გულშია სიმხნე სხეულში ძალი.
 წაა სიტოცხლე, წა ანს სიკვდილი!

მოდი წაე მოხვალ — ქვეყნ საწადელი!
 დიდი ხანია შესთაბუნებას
 მიგნდობიჯადა იმისა ნებას.
 შე ან მაქვს იჭვი ამ სასოების,
 ეს ანს სავსება ჩემის სიტოცხლის;
 საუკუნოდ ანს მუნ განსვენება,
 მუნ მუდროება რ ნეტანება!
 შენ ნუ მაშინებ უბედურებით,
 ნუ მიწოდ ბუდო აძაუოვნებით!
 — მე შინათ ვდგეკან ბმოდის მინდოანსა,
 მაგნამ ვეკ დასცემ გულ უშიშანსა,
 ჩემ სულში ანის ძლიერი ძალი,
 გულში კვალად მაქვს მხუტვალე ალი;
 ჯვანდმის ქვეშ ანის ჩემი საფლავი,
 რ ჯვანისა მაქვს მე სიყვანული!

თ. რ. შ. გ.

1849 წელსა. უბეკვლის 28-სა. ს. გ.

ფოთოლო.

(უყოვსკიდაშ.)

მეგობრის ქმტოდაშ მოშოტვებულთ,
 მითხან ფოთოლო, დაობლებულთ

საით მიპყრინა?... საწყალობელი!
 «მეც თუ ან ვიღა, შემწალებელი:
 «ქაქიანი მოგლიჯა მშობელი მუხა,
 «მა დროიდან მე შემაწუხა;
 «შემთხვევითა ვან მოც'ცეხული
 «მ სოფლისაგან ატარებული;
 «მიგუდინაჲ მუნით სადაც უოჯეღნი,
 «ბუნების ნებით ამ სოფლიეგნი,
 «სად მიიღვიან დაუნის უფთოდნი,
 «მ ანუ ნახნა ვადრის ჟურცეღნი.»

თ. რ. შ. ე.

1849 წელს. ნოემბრის 1-სა. ს. კ.

შვილობილობის დროს.

ბასლო ხანჯალო! ჩემგან ლესული
 შტრისა გულისა, შენ გამბასკნელი!
 ფრანგული თოფო, ჩემო შექული,
 ნადინთა, მხეცთა, შენ გამმუსკნელი.
 შენ, ჩემოცხენო! ერთგულად მქცეო,
 გაჭინებაში მკვირცხლად გამქცეო;
 მოდით მომძანთეთ თქუენსა ზატკონსა
 მ განმანეთ ზატკამობასა!

თ. რ. შ. ე.

1848 წელს. ივნისის 1-სა. ს. კ.

ღოსინი.

კელთა შინუწია შე აზაწჷუშა
 კახუნის ღვანით — წითლითა მეღუნთა;
 ეს აწის ძინო აწიოთა ფეშა;
 ეშხით ადგსილია ზედან დაგძღუწი!

ოდეს უოკელთუხს წითლის კახუნით
 ადგსილი აგრე შე კელთა მეპუნას,
 თხუწა ზ სეკდა გუჟას აღმურით
 განჭვლიჯოს იმან, ვინც მუნ შემესწიას.

წოს ცრფიალება ჩემს წინ წოკვითა,
 წინ წაწმომიდგეს ვით საუკაწელი,
 მაშინ გადაგჷკა თუნდ თავს მცენ ქვთა
 ზ აწ შეგაქნა დაუხაწელი! —

ეშხი დაგდუნო ეწათ შერთანა,
 ზ ალაგუწდი უძღვანა მეოწეს,
 თუნდ მიმწოდონ მაშინ ბწმერთანა
 აწვის ვხადოდე მოთანასწოწეს!

მიუკაწხაწ ჩემო შენ აზაწჷუშა,
 ოდეს დაგცქეწი ცრმცრმად საკესეს;
 შენმან შგუნებაშ აწ მანუგეშა,
 აწ დაგვიწყო, ვჯიტავ შენსა შხეს! —

ამა მოუყასო (*) ესწავანდუეშა,
 შენც წაიკითხე ზედ და მსწუდია!
 მანგსა მამოჰკად შენებუნათა
 ტბილისა ხმითა შენც დამდუნა.

დ. ბერიევი.

(*) მოუყასად მსახავს კერესელიძეს.

✓ ჩინებუა.

(?)

ათას სამას ოთხმოცდა ოქტომეტსა წელსა,
ქლოცენციის ქალაქში იყო უსაშინელები ჭინი,
თითქმის მეოთხედი ნაწილი ხალხისა ან გადაცხენია
იმ საშინელს სნეულებასა, რომელსა დროშადაცა
შობხუდა შემდგომი იშვიათი ანბაკი:

სენი ესე მოქმედებდა ქლოცენციის ქალაქში
ამდენსამე წელიწადს: ბეწები, თუ ძღუდლები, ყო-
ველნი ერთბაშ იტვირთებდენ ჯვრებსა ღ დადოიდნენ
გუფმხუწვალეს ღოცვითა ქუჩებში, განქაცვებისათჳს
სნეულებისა. ანცა დაწუნაწდებოდენ, ანცა იფაღე-
ბოდენ; ყოველგან მიიღებდენ დიდითა მონაწილეობი-
თა ღ ზაცავითა, ყოველგან დახუდებოდათ უხვად
სასმელსაჳტმელი, იმა სამდნთითა კაცთა.

ამისათჳს მოგაგონეთ ყოველი ესე, საყვანელნი
წანძვითხველნი, რომ მსუწს ერთის იშვიათის
შემთხვევის მბობა, რომელიცა დამოკიდებულა

ქალ-უწმისა სიყვანტულზე, იმ გვან ქალზე, რომელი-
დისათვისაც სწულიად მცხოვრებნი ჭლოდენდრის
ქალაქისანი, გაუღებოდნენ მეტის სილამაზით.

სადგომი მშვენიერის ქალის მამასა, ჰქონდა
უწინველეს ქურაში. ქალიცა იდგა თავის მშობულ-
თან ზე უნათესაებოდა მშვენიერსა ნანტიზსა; საკმაო
ანის ქალის სილამაზეზე დაზაწაკი, ახლა ვსთქვამთ
თუ რომელსა უმაწულისა კაცსა აქუნდა სიყვანტული
ზე რომლისა გული იყო შემსჭრალული ქალის
უმბითა. უმაწულისა კაცსა ექქუა ანტონიო, ესე ან-
ტონიო მნთელი ოთხი წელიწადი დასდევდა ჯინ-
ვჭასა, აიტანდა წამდენთამე კაცთაგან-საყვედურსა,
სიმტყუნსა ზე სხუასა. წამდუნჯეკ ჰსთხოვა მშვე-
ნიერის მამასა ნებისადანთვა ცოლად თხოვნისა,
მანამ თანამა ანა ხდებოდა, წამდვანც უნდოდა
ძეცა თავისი ქალი დიდის კაცისათვის ზე ამის განდა
მდიდანისათვის. ბუკნს აქაიქ მებნაში ბოლოს
დროს მისცა ენთს მდიდანს, რომელსაცა ექქუა
ფრანჩისკო ზე რომელსაცა მნთელნი ქალაქის მცხო-
ვრებნი დიდსა პატრიკსა ჰსცემდნენ. ქმანსა დიდად
უყვანდა თავისი ახალგაზდა ცოლი, მანამ ჯინვ-
ჭას ან უყვანდა. — ანტონიო უოველსავე ამასა
ხედავდა ზე წასაკურველია ცეცხლი ედებოდა გულსა,
ამასთანავე ხედავდა, რომ საუკუნოდ მოშოწდა
თავისს სატყუოს.

ნათქვამი ანის, საყვანტული ჭეშმარიტი, ანა-
ოდეს თავის თავს ან უდალატებსო. ანტონიო ფი-
ცით იტყუოდა: თავის ღღუში ცოლს ან შევანთამო,

წადგინდ მებრძოლ ახილებთ უყვანდა ჯინეკვა, ანცა
გის შეგვიყვანებ, იმის შემდგომად.

იმ დროში ჭიანი უფრო ზე უფრო სხინდებო-
და. მშვენიერი ჯინეკვა შეიქნა ავით, ანა ჭიანით,
ანამედ სხუა სხეულებით. სენი ემატებოდა ქალსა
ზე შემდგომს იმ მდგომარეობას მიახწივა, რომ
გულს შეჟუწხდა ზე კუდაჩისაგით შეიქნა, წადგანც
მებრძოლ სუსტის სხეულის მქონებელიც იყო. ყოველთა
თმის მონათესავეთა ეკონათ რომ მოკვდაო. თუშცა
ბევრნი წამლები ასხეს ზინში, თუშცა ასუნებინებდენ
სასუნებლებსა, თუშცა აგლეჯდენ ჯავიებსა, მანც
მაჯა, თუ გული ადამ უცემდა, სწონდუდ განდაწ-
ვიტეს, რომ მოკვდაო. იწუეს დიდი ტრინილი,
თავში ცემა, ყოველთა ქალაქის მცხოვრებთა შეიტ-
ვის ეს ანბავი ზე ყოველნი დიდათა ჰსწუხდენ.
დასასტულს მოუშინადეს კუბო, ყოველივე დიდი
დამახვისა ზე გაიტანეს ქალაქის განეთ ეკვლესიანი,
სადაცა დასდვენ აკლდამიში, თავიანთ ჩუწულებსა-
მებ.

ან დამახეს მშვენიერი ჯინეკვა, მცრობნი
დიდათა ჰსწუხდენ, ყველასუ უმეტესათა ჰსწუხდა
საწუალი ანტონაო, რომელიცა ყოველდღეს გაიჯ-
ლიდა იმის სადგომისაკენ ზე ცხანყსა ცქემისა
ანსთხეკდა: ან მობზუნდებოდა შინა იტყოდა: ჩემი
ცხოვრება ანდა ცხოვრებაა, ის ანა ჰსჯობს მებრ
ჩემს ჯინეკვასთან მოკვდაო. ან ანა ნიშნავს
ჭეშმანცო სიევანყული.

ანა დაჯუბუნდეთ ისევე ჯინეკვასა, რომელიცა

დაუტყვევებს სახელმწიფოებს რომლისათვისაცა ჰგონებდენ მოკვდავ. თნათღუ დღას, შეძგომ ღამანსკას სულა ისევე დაუბჭუნდა უოკველთაგან დტვეკებულს ქაღსა. ჯინენკვამ მაშინათვე შეიტყო თაგანი თაგის ძეგბა-წობა ზ მდუღანის ცრუქლით იტყოდა: უკეთუ მივეცი შიშისა, უთუთ მოგვედებოთ, ისევე მსჯობს გული შევიწიგროვო! ეს დრო იყო ღამე. თონ-მეჭის დღის მთკანე მნათობდა ცის სიკეტვეზე ზ მისის შუქი შევანდებოდა ეკვლეისთი ფანჯრიდან ზ დავცემოდა სახელმწიფო, სადაცა იწუ უთქლოდ მშვეხიერი. გაახილა თვალეზა, შანამ დას ნახაგდა, წადგანც სუდანაში იყო გახკულია.

საწუღმა ქაღმა მოახმადა უოკველივე წაც შეემლო დონის-მიება, აკლდამადგან ამოსვლისათვის. შანკველად იწყო უკირიღი, შანამ ვინ უშველიდა, ქაღაქათგან განმოკებულს ადაგს, ამისთანას ღამეშია ზ ამ დროს. წა ნახა რომ ამოდ იხახდა, შეძგომის იტყოდა: თუ წომ ჯერ მკვლანა ანა ვან. აქ მაინც ან მოკვდები, ამისთანას საშინელს ადაგს წაც უნდა იყოლსო, იმედი მაქუს დუთი-საგან, რომ განმანთაგანუფლოლსო.

ამ დროს გაიხია სუდანა, გადიგდიჯა კუბოს თაგვი, ამოცოცდა წაც ძალი მოსდევდა აკლდამადგან ზ წა ამოვიდა შევიდა იმ ფანჯანასთან, საი-დგანცა შეშოდოდა შუქი მთკანისა. აქათქ მებნაში იწოვა კიბუ. რომელსედაცა ადიან ეკვლეისის მომძღველნა ზ ანთებენ სამთელსა. მიიღვა ფანჯანასთან, ავიდა ზედ ზ წა გამოყო თაგვი გადუთ,

გადმოვიშო ძანს. წასაკვკველია დასუსტებულს ქალს გუჯა შეეწუხებოდა შანგველად, შემდგომს და გონს მოვიდა, წამოდგა ზე წუნაწადა გასწიკა თავის სახლისაკენ. გზაზე კანკალებდა სიცივით, მანამ დას იქმოდა. და მივიდა თავის სახლში, დაცო ძალი მოსდევდა დააწახუნა კანები, ამ დროს ფან-ჩისკო იჯდა ოთახში, ჰსტინოდა იმას, რომელსაცა მოაკვდა ახლოს ხანს ზე და გაიგო კანების დანახუნების ხმა, მივიდა ზე შეუძახა: ვინ აწის, ვინ აწახუნებსო? შე ვან შენი ჯინეტიკა! განა ხმაზე ვეკ მტრობო? მიუგო ქალმა სამწუხაროს ხით. ფანჩისკომ თუთ ნახა, რომ ცოც დაძახეს თავისი ცოლი ზე წასაკვკველია ახლა დიდად შეშინდებოდა და გაიგო ხმა კვდინისა. კაცმა დაიწეწა შანსჯვადი ზე ჰსთქვა: განისვენე მანთაფთა შოანის ახლად განდაცვალებულ ჯინეტიკა ზე ხვალ ადრე წავალ ვეკლესიაში ზე გიწინვირებო.

აჲ, ამ სახით იყო დატყვებული უბედური ქალი თავის ქმრისაგან; ჯერეთ იწყო ტინილია ზე იტყოდა: ახლა და ვჭქნა, ვის მივძანთო ზე სად წავიდე, სიანწყლიც ადრე შემიძლიანო! ეტყობა განგებასა სუქს ჩემი სიკუდილი ამაღამაო. დაიწყო ჯინეტიკამ სიანწყლი ზე მივიდა სამშობლოსას, სადაცა მამა ჯერეთ ან შესულიყო შინა, ამისათვის დააწახუნა კანები ოთახისა, სადაცა იჯდა მშობელი, მოჰსთქმიდა, იგონებდა ქალსა ზე ტინოდა, მანამ და ხმა შემოესმა დააწახუნებისა, ხმა გაკმიტა, ფანჯანა გაადლო ზე იზახდა: ვინა ხან? ზე ვინ აწახუნებსო? ჯინეტიკამ

ჭანჭალის ხმით ჭკნავილით მიუგო: მე ვან დუდა-
ჯან, კანი გამიღეო. დედამ გაოცებულმა შიშვეტა
შუცუბუ ფანჯარა ჭ მსთქუა: „განასვენე აბაბაბის
წიადსა, სულო ქაღისა ჩემისა ჯანუჩკასაოო.“ ჯინ-
ვნაჲ კი ცხანეს ცრემლით, წა ვსეც ნახა, იტყოდა:
წასათუხ დაკობადე ამ დდისათუხ, წომ უოკუღრა მე
მატყეებენო! დიქნთო ჩემო, იესო ქჩისტეჲ, ძეო
მდუთისაო, შემიწყალე მე ცოდვილი, ნუ დაშადეებ
შენცა დუთისამშობელო ქალწულო, ნუგეშინის მტე-
შელო უოკულთა ჩემებ დაგდებუდთაო! მსჩანს
განწიწული ვან ჭ ისევე იმადატს უნდა დაგადჲა,
საიდგანაც ამოკუდიო!

ცინილით მივიდა კიდევ ბიძასთან, წომილისა-
განც მიიღო ისივე ზასუხი. ვის შეუძლიან თვალწინ
წანმოიდგინოს საშინელება ქაღისა, წომეულიცა
მწანეჲ შეწუხებუდი აქაიქ სიდვიჲო. წადგანც
ოკდომბნის თვე იეო, დაეხეტებოდა; ამ შეწუხებაში
შუცებ მოიგონა თავისა ადწინდელი საყვანეული
ანტონიო, იჟიქწა, მიღი ეწთი იქაც მივაღ, გამო-
ვცდი ადწინდელივე სიყვანული აქწეს თუ აწაო ჭ
განწივა სადგომისაჲენ, იმედი შინც კიდევ ვძლე-
ოდა. დასასწულს შუადაბის მეექუსე საათზე მიადგა
ანტონიოს კანებსა ჯანუჩკა, წომეულიცა აწახუნებდა
ჭ თან მუხლები ეკვცებოდა, ცაღვე დადალულობი-
სა, ცაღვე სიდვიისა, ცაღვე სიმშილისა გამო.
ანტონიო იჯდა გულაჩათხრობილი ჭ საშინლად
მწუხანე, წოგონც ზეგითა ვსთქუთ თავის ოთახში,
ის ჟიცხლავ ადგა, გააღო ფანჯარა ჭ გადმოსძახა:

ვინ ხე? ვინ ახუნებს ამ ღმერთს? მე ვარ
 ჯანგა... დეოს გულისათვის ნუ დამიტყვებ ვერცთ,
 როგორცაა დაბრუნების უოველთა მონათესავეთა
 ჩუქრად....

ანტონიომ ვიცილავდა შეატყუო ხმა, თუცა ჯანგ-
 ჯანგს ძეგად ხმა წასვლიდა. მეტრისა სინანულთ
 ვეღანა გაიგონა: კანეთან კი ვეღან მოვიდა, რომ
 გაეღო და გამოხუდაყო, ფანჯრადამ მანს გადმო-
 გახდა, მაკადა და და თქალი კანგად დააკუნკა
 დაგანც გაოქნესაც იყო, იცნა რომ ნამდვილად
 ჯანგა იყო. დაუფიქრა მოახდეს, რომელმაც
 გამოანთო სამოქალი. მოჰკადა ველი საუგარელსა და
 შეაუგანა შინა. მწუხარე ანტონიომ, ნახა და რომ
 ტანა საუგარელისა ვიხგაკებოდა ეინულსა, უბძა-
 ნა მოსამსახურეთა, დანთებინა ბუხანი, ქალი და-
 აწვინა ცუად და ქვეშაგებში, დახუნა საბნები და თუ-
 თონაც მოუჭრა გვერდსა.

უოველსა ქალის მოძრაობას ანტონიო უუჩნებ-
 და უუჩნებდათ და გულმტკინველად, ფიქრობდა:
 ნეტად კანგა შეიქნება თუ ანაო, მანამ უმეტესი
 ციცილის მოღება ის იქნება, რომ განთავსდეს
 ისივე ანტონიო წამანთვას და მოკაკადე მშვენიერ-
 საო.

ნახევარ საათს ჯანგა ვერ მოეგო გონსა, შემ-
 დგომ და ცოტად დასთბა, საბანი გარდაწივა,
 ამოიღო ველი და თვალები გახილა. შესამდგურელა
 ან ანის გონებაში გამოსახვა, თუ როგორცაა ში-
 ანულსასა მიუცა ანტონიო და როგორა ბედნიერი

იყო, წოდესაც უთხრა ქალსა: უმშვენიერესო, სათა-
რუნებელი ჯინეზა, ჩემო სისხტულო, ჩემო ბედ-
ნიკებო, ნუკავისგან ნუ იშობი, მე შევამოკლებ
ყოველსავე შენს სატანჯველსა, მიბნანე წაც კი
გნებავს ღეუოველივე ბნანებისამებდ ადსკულებულ
ქნებო.

ქალი კი თავდახდით, სიწმინდით წამოწითდე-
ბული ეტყოდა: ანტონო, ჩემო საუკანულო, მიბ-
ნანე ჩემი თხოვნა შენთან ეს ანის, რომ ან გამა-
რებტოუნო! ეს შენგნით დიდი მოწყალება იქნება
ჩემთვის, შემდგომ დაწყოთ თავის-თავის გადსა-
გადის მზობა, თუ როგორ განთავისუფლდა საუდა-
გოთან, დედამ როგორ მიადო, ქმამა, თუ ბიძამა,
ესეც დაუმატა: ახლა შევიტყუე იმათი სიუკანულო
წამათა მდგომარეობის საუკანულო ანტონო, მო-
გონდომე შენცა გამოცდა ღე ახლა დავეწმუნე რომ
გოვრებივან. მომიტყევე ამასე, რომ ისეთი უმადურნი
გოვრე ვემ დაგავასე ეგე სიუკანულო ღე შეგანთე
უგრძობელი ქმანი, მანამ ანცა თუ ვან განამტ-
ნუნ წა, წადგანც ჩემთა მშობელთა ესკედ სუდდათო.
გეოდაგონიერო ღე ნატოსანო მეგობანო ჩემო,
ერთმანეთთან დახანაკით მოვიცლათ, მხოლოდ
უბმ ნე ცოცხა წამ მასონ ღე მაჭამონო.

ანტონომ მიუგო ესკედ: საწმუნო ვევა,
სიუკანულო დანო ჩემო, რომ ყოველივე გექნებათ
ჩემს სისხტო. მექმედ უბანა მოახლებს, გვერ-
ცებთ თოხლოთ შეწვევინა, ჯინეზას აჭამა ღე
იმათ მტარედი უუათხე მოიყვანა, შემდგომს ჩადცო

წადგანც ღილატ იყო ზე გასწივა ბაჩჩისკენ ვაწი-
ებისა საყიდლად თუთონ ანტონიომ, რომელსაცა
ქაღმა დააბანა: სასაფლავოსავენაც გაიარე, კუბოს
თავა ისევე დაადგი, ლაღი შიგონე რომ აწაგონ
შეიტყოს ეს ანბავიო.

ანტონიომ უოკუდვიუ თხოვნა ჯინეკვასა ადას-
რულა. წა მოხდუნდა შინა შექცეულა ქაღთან ზე
ადუწერული იყო იმისი სიხარული, მითუღი ფდე
ერკენა ერთ წამად. ვახშმის შუან დახუნა კვლად საბანი,
მოახლე გვერდს შტველად მიუყენა, თუთონ ვა გა-
ვიდა მეორეს ოთახში მოსასვენად.

ოთხის დღის შეძღომ ჯინეკვა თავის ვერსზე
მოვიდა, ადრინდელზე უმეცესად დაშვილდა ზე წა
ეს მიჰყენება ანტონიომ ნახა, უმეცესად სიუვან ულის
ცდობლი ვედობდა ზე ეტყოდა: საყვარელი ჩემო
უმეგონეკესო ჯინეკვა! ახლა შითხან. თუ წა
გაქეხ შაჩჩი? უნდა ახლა ერთერთი ჩუტნეანში
აღმოიჩჩიო: ან ქმ:ნი ან მე; დმუჭთი ხომ ანის
მოწამე, რომ ჩემს სიყუდილამდე შენ ან მოგმოც-
დებოდი, მაქამ იქნება გსურდეს ქმ:თანავე მისე-
ლაო? — ახ, ანა, მაგას ნუ შეტყუვი, ეგ შესაძლებელი
ან ანის რომ ქმ:თანავე მივიდეთ. უმ:სუხებდა
ჯინეკვა, დიდი ხანია წაცე რომ ვუიქობს შენს
ცოლობას თუ რომე შენცა თანახმა შეიქნებო...

მანთლა ჯინეკვა? ნეტან იცოდე თუ შავ სიტ-
უვებზე ახლა რომოცი ბედნიენი ვადო. წადგონ
ავნე ანის, ეტყოდა ქაღი, შენ ხომ იცა
ჩემი ქმ:ნი დაქმანსა რომოთაც შეტყუდა ზე

ჩუპნ ხომ ვიცით, რომ შუკურადასა, ყოველნი მოეშ-
 ვებან, მამასადაჲ ნათესაობაცა გაწუდება. ახლა
 ჩუპნ წავიდეთ უნახკობითხონ ზე ყოველადე ჩუპნი
 გარემოება ვაცნობით, იმედი მატყეს რომ ნება მო-
 ბვეცეს ჯერ წუკნისათ. —

მუცეს კუცეს ღიჯით, მოიწით ჩინებულად
 ჯინერვა, რომელცა დაღის ცნაკანსაკით ბწყუ-
 ნუკად ზე გესწიკა მთახლით ეკვლესაისაკენ. ანტონიო
 შოდა ახლოს მისდევდა. ქაღს; ბუკთა ცენეს ჯი-
 ნერვა, მწავალნი კუთღუშობადნი, თუ მოქალაქენა
 უნთბანეთი უუკნი უჩუკჩულებდენ, სხუთა შოდას
 შეხვდა დედაცა, რომელცა დაღინახა თაკისი ქაღი,
 გაოცებთ შეჭუკინა: ოხ! ნეტკ და შუკენიერ
 ქაღი ანსო! ღმერთო ჩემო, როგორ ჭკაკს ჩემს
 ქაღსათ. და ახლოს მივიდა, ცნა რომ ნამდვილად
 თავისი ქაღ იყო, — განა შენა ხან, საყვარელო
 შუკო? რომელს განცუბით აღბევიო? ჯინერვა მ-
 ხუის ან აძლედა.

გარემოში ჯინერვას ამდენი ხალხი შეშოებია,
 რომ ვერც წინ მიდიოდა ზე ვერცა უკან ბრუნდუ-
 ბოდა. ამ ხმინობაზე უკანჩისკოც მოვიდა ზე აგ-
 რეოკე ანტონიოც; ფკანჩისკომ და ნახა იხახდა:
 ეგ როდის წამომდგანა, რომ მე ვერ შევიტე
 ზე ან აქამდისან სად იყოკო?

მაშინ ქაღი ეტეოდა: ანათუ სამანდინ წამომა-
 ჟნეთ, ცოცხალი დაშინახეთო, მანამ უეჭველად კი
 მოგვადგობოდი, თუ რომ ან ეშველა ჩემთხს ჩემს
 ანტონიოსათ, ამის შემდგომ თქუპნ ანათუ მხოლოდ

დაცხალა ღამინათ, წოდესაც ღუთის განგებით
 ამოკვლ საბუღაგოდაძ, ჯანს მოგადექით ზე სახლშიცაც
 ან შექმნიდით, ახლაც თავი დამანებეთ, წა გინდათ
 ჩვეტიან, ანაოდეს ან შექმნიდით თქვენთან ყოფნას.
 წა ესე მსტქუა, თავიდანება, დედასაცა ზე ქმანსაცა,
 გამობრუნდა უკან.

ანსთვს წამანთვტოლო, ეტყოდან ფანანისკო
 ანტონიოს. — ტყვილად წას შენხუბებით, უმანსუხა
 ანტონიომ, თუძცა ჯინეკვა ჩემი ცოლი ან ანის,
 მანამი დღეგანდლამდინ დედა ჩემთანა მსდვას, თუ
 რომ ატკუა, იჩოკლეთ იმაზე, უკეთუ გაქუსთ წამე
 უკლავთ. — ჯანგი, ჯანგი! იტყოდან ფანანისკო, შე
 ქალადს მივცემე ენისკომონსაო. ძალიან მოხანუ-
 ლი ვანო, უმანსუხა ანტონიომ. სხუნანი კი ამტყუ-
 ნებდენ ფანანისკოსა, მანამი მანც წავიდა ენისკო-
 მონთან საჩოკლადად.

ჯინეკვა დაბრუნდა თუ ანა შინა, ენისკომონი-
 საგან კაცა მოუვიდა გობანებსო. მანინათვე ქალმა
 გასწივა ზე იზახდა: წაც ადრე მითქვამს, ახლაც იმას
 ვიტყვიო, მოლოზნათ შეგსდგები ზე ანას გზით ან
 შეგაქნები ცოლი ფანანისკოსო.

წა მივიდა ენისკომონთან, ჩამოჯდა სკამზედ ზე
 მოჰყვა ბუღბუღსავით ჭიკჭიკსა. ვინცა ვინ იქ
 მუოთა ნახეს ამას იტყოდენ: ეს ქუჭინიენსა ან-
 სუბასა ანა ჰგავს, ცით მოკლენილი ანგელისი
 უნდა იყოსო.

მცანეს ხანს შემდგომი ენისკომონმა ესრელ უთ-
 ხნა: საყვანელო მულო ჩემო! მითხან, წასადთვს

ანა გსუწს შენს აღწინდელს ქმანთან ცხოვრებაო? —
 მე უოველსავე მოგახსენებ გეთილ სინიღისით, მაჟ-
 გო ქალმა, ზ ვითხოვ სამადთაღსაო.

დაიწო ჯინუწკამ უოველივე თავის განდასაგაღს
 ზ და გაათავა, უპისკონაშმა იმის მხრივ გრდა-
 წვტა საქმე, დადგანც სიკუდილი ანდვეკდა ცოლქმ-
 ნობასა ზ უთხნა: წანკედ შულო, შენს ანტონი-
 თსთან ზ იყავნ ბუდნეუკად, შენ ფანანისკო კი
 წანკედ მიწოდობით, შენი საქმე განდაწუკეტილი ანის,
 შენ კანონით წაგუწთიეკა, ცოლიცა ზ უოველივე
 მხიფევიცა, დაც მოუტანია შენთან ჯინუწკასაო.

დასაკუწკულია ნომი ფანანისკო დიდად შეწუბ-
 ლებოდა. და ნახა ნომი ცოლი გააშეკებინეს, დაღო-
 ნებუწლი შინათკენ წამოკვიდა.

დიდ ხანს მითქმამოთქმა იყო ფლოტენციის
 ქალაქში ამ გვან ქიშვიათს შემთხვევაზე ზ იკვ-
 უბდნენ.

ანტონიომ დიდის ანხით დაიწუნა ჯვანდი ჯინუწ-
 კაზე, ფანანისკო კი ამ ანხავს შონიღამ უუწუკებდა
 ნოგონათაც მოთამაშე ზ დიდად ნადგულობდა. შეშ-
 დგომის ჯვანდის წეწისა, ჯინუწკა ზ ანტონიო
 მსცხოვრებდნენ ცკბილად, უწმინეთის სიყვანუღით
 ზ ბუდნეუკად.

ყბის სართის შემოღება.

1500 წელსა, ერთს შშვენინებს დღეს, ნიუკენ-ბერდის ქალაქის ზინკუელმან მსაჯულმან, გაათავა და სამსჯავანოში საკელმწიფო საქმის წანმოება რ, აზინებდა და წასკლასა თავის სახლში, სადაცა მოულოდა სადილი მომზადებული კეთილის რ ზა-ციოსანის ცოლისაგან, — უცუბ გაიღო კანი რ შე-ვიდა მოულოდებელი მოჩივანი. ეს მოჩივანი იუ-სანში შესული კაცთ, თითქმის მოხუცებული რ სახე მისი აძლეკდა მას ზაცივისცემის დინსებასა.

უჯალო მსაჯულო! მოახსენა მოჩივანმა, — უკანა-სკნელი იმედი ჩემი დამოკიდებული ანის მხოლოდ-და თქუწნზედ! უბანეთ ჩამსკან მე, რომელსამე იმგვანს ციხეში, სადაცა შემეძლოს მანტო უოფა რ სადაცა ვენა რომელსამე სუფსა ვენ შეეძლოს ჩემი დაშლა იმ საქმისა, რომელიცა მსუქს მოკიუვა-ნო ადსკულეებაში.

მსაჯული ამ საქმეზე შესაძლო ან იყო რომ ან განკურგებულაუო რ დიდად დაუიქნდა. ფიქრის

შეიღობის ჰეიბისა მოხუცებულს მისესი ამ გჯან
საკვანველის საქმის თხოვნისა.

აკი მოგახსენეთო, უნასუხა მოხუცებულმა, ღმერთ
ინებებთ დაწვლადებთი საქმის შეტეობას, კადვე
მოგახსენებთო: მე შევს ცოლია ზე ონი შუდიო.
მე შეუდეთი იმისთანას დიდს საქმესა, რომელიცა
თუ დავასწულე ძადიან გამამდიდრებსო ზე რომლისაცა
აქვე გამოსაქანება ან მინდა, ვადრე ან შევასწუ-
ლებო. ასე უნდა მოიქცეოდეს ყოველი გონიერი
კაციო, მაგნამ წას იტყვათ, ჩემი მოუსკვნანი სა-
ხლოზა, ყოველს დღეს, ყოველს უნის ზე ყოველს
წამს ისე მაწუხებს, რომ თათქმის გამაგვიყოსო,
მნთელს ჩემს სახლში, ერთი იმისთანა კუთხე ვინ
ვიზოვნე, სადაცა შეშძლებოდა თავისუფლად ზე მო-
სკვნებთი ჯდომა, სადაც კი მივალ, ცოლი, თუ შუ-
ლები, თან დამდევენ, ილაჯი ანის განუგვიკალი,
წას აკეთებ ზე მაგდენს წახედან ვუქნობო? სოგ-
ჯეზ შევიკვტავ ცალკე ოთახის კანს, ეკება იქ მა-
ინც მოვისკვნო მეთქი, მაგნამ შენ ან მამიკუდე!
შემამიტრევენ კანებს, შემომიტვიდებიან ზე ის და-
წყობილი საქმე ისე შემემდება, რომ ანათუ ბოლო,
თავიც დამავაწულებო. დუთის გულისათვის ბატონო
მისაჯულო, მიშველეთ წამე, უბანეთ ჩამსკან ცი-
ხეში ზე დამიკვტონ კანები, ერთი კვრეტანი, რომ
ეგების შევასწულო ჩემი მუშაობაო!

მოხუცებული ანობდა ამას ასეთის გქმნობით,
ასე გულამხუნკალედ სთხოვდა მსაჯულს, რომ ისიც
გქმნობაში მოიუგანა ზე ეს საჩივანი მიიღო უნანკუ-

უმჯობესი ხომ, წიგნით ვიცით სხვა რა სხვა სახელ
 იტყუება ხომღო, ამისათვის დავეჭვი, ავიდე რა წაღ
 ძალი მქონდა, მოვიქნევე კედელს მიკანტოა რა ისე
 გამოვანდი, რომ უკანაც ადამ მიმიხედნია, მაგნამ
 ცოლმა კი შემიტყო რა ბევრი მიჯავრდა....

სხვა წადა იცა! აბა ისეცა მსოქვო! უუბნებოდა
 ტიწილით საბნალო ქალი შეტრესი, ხედავდა წა
 რომ თავისი ქმნადა ადუღვა წინააღმდეგად იმის
 მამას. — შენ ამტყუებ მამასა? იფიქრე კარგათ, თუ
 გითა საბაგელობა ანის, რომ მატყვს ანა ვსტეით
 ჩუწნს მშობელს მამასათ. ბატონებო! იხახდა დი-
 დის ვედრებით ქალი, რა დუშავთ ჩუწს მშობელს
 მამას, დუთის გულისათვის დაიდუვით ის საცოდავო!

დამშვიდდი! ეტყოდა მსაჯუდი, სამსჯავრო ჩუწნი
 ისეთი უსამაწილო ან ანის, რომ დამნაშავე აგნე
 მალე დასაჯოს, ვიდრე დაწვლილებით ან მოისმენს
 დამნაშავესგანაცა მახახსათ. წა ესე მსოქვს დაწ-
 კანუნა ხანდი, რომელიცა ედვა წსტოლზედ რა ამ
 დროს უტეებ გაიფო კანდი, რომლითგანაც შემო-
 გიდა ოქრომტყუდელა შეტრე. ის საცოდავი შემო-
 გიდა წუნანად; შინის-სახე გახლომოდა რა ან
 იყო კადეც, რომ გაჭევითღებოდა, მაგნამ გაბედ-
 ვით კი შემოგოდოდა, წა დანახა ქალი თავისი მამა,
 დიდად იამა; ცოლმა რა შულებმა ძინს ჩაჭვიდეს
 თავებო.

კულოსანო შეტრე! უთხდა მსაჯუდი, — გესმის
 წასაც შენზედ დაბანაკობენო? მესმისო, წაწმოთ-
 ქვა მშვად შეტრემ რა ცრემლითა დაუწევს თვალთა-
 5.

ფან ღვინა, — მესმისთ, ზე უოგელსავე წანსუღსა მიუტყავთ, ცტუოდან ზეტრე. მე მაგათ სასუღელუღებელ ვი ანა ვწუხვან, იმასა ვწუხვან, რომ ომოდ ზე ათ წლოვანა მზანჯველობით საცოცხლესა ჩემსა, მღვთის მიძსა ზე ცოლშუღის სიუგანუღსა, გენ შეადღეს ჩემ თაგდუნად დგომს, რომ მე ვაუაგო სნუღს ჩემს მესხაურებაზედ, რომლითაც შეგუღექი სასოგადო სასანგებლოს საქმეს. ახლანება მომეცით ბატონებო, თუ რაშია მდგომარეობდა ეს სასოგადო სასანგებლო საქმეო:

კანგათ მოგესხენებათ ბატონებო, რომ თითქმის დაბადებიათგან ოქრომჭედლის ველობისა გახდავან, უკანასკნელად, რომელსაც რომ მოგეზაურობდა გემ-მანააში ზე იტალიაშია, უშეტეს ზე უშეტეს შეგობანე-ბდი ჩემის ველობის სწავლასა. ქლონენციის ქა-ლაქშია გაუშეგობდდა ერთს უწანჩინებუღეს ოქრო-მჭედელს, რომელსაც საკულად ენქეუ საეკადო, მე გაუშეგობდდა იმას ანა დროებით, ანამედ სა-უკურნოდ; ეხლაც მიმინია ისი ჩემს უწანჯველეს მე-გობანად. რა დაგებუნდა მოგეზაურობითგან, შეგინთუ ცოდი. კანგათ მოგესხენებათ ბატონებო, განემო-ება ცოლშუღიანის კაცისა, უოგლის ცოლშუღიანის კაცის თუქნი იმაში მდგომარეობს, რომ იზანუნოს ცოლშუღის შენახვისათვის, ამ ნახევარ წლის წინეთ, უნახე რომ უღებ კანს მომადგა სეკადა, რომელ-მაცა მიიხნა, რომ ერთის უწანჯველის საქმისათვის მოგულა შენთანო. ეს უწანჯველესი საქმე, ად რა გახლდათ: ერთს იტალიანს მოსკლოდა თა-ში

გვეჩვენებინა იმ გვანამ მაშინა, რომლის საშუა-
 ლობითაც ვაგრე შესძლებოდით ღმრის გარეშად, რე
 რომლისადაც ადვილათ ცნება შესძლებოდა ყოველს
 ვაცს; ჯიბით, ან უბით, რომ დამწავს მიუღწევე-
 ბინა, შეეცოლო ღმრ რე მით უზრუნველეთ გვანამოე-
 ბინა თავისი საქმე. რადგანინს დამდენიმე ამ გვანამ
 მაშინებთ თუცა მოემსადებინა, მაგნამ მომკვლან
 იყო ადრე. სეკვადამ ერთი იმ მაშინათგანი მომიტან
 რე მათხნა, აბა თუ ვანტი ჯელოსანი ხან, ანათუ
 ამ გვანს, უყურებს ვანკეთერო.

მსურდა და შემოვიდა ერთი დუქმა მუხი ჩემის
 ცალმულისათვის რე ვაცობილობისათვის მაქცია საწ-
 გებლობა, მე დავთანხმდი სეკვადანს, მომემსადებინა
 დამდენიმე მაშინა იმ გვანამ. მუც მქონდა მდუთისა-
 ტან იმედო, ადრესტულებინა ჩემი ადრეშა. ვადრე
 შევასწავლებდი მე ადრეშასა, სეკვადი წავიდა ანგ-
 ლაში, გოლანდიაში, ფრანციაში, რე სს, იმ აზრით
 რომ ეშოგნა იქ შეიტყობინა, რომედინცა დასაკუ-
 ჯელის მანკაღანი ადრეშინებოფენს. სეკვადი და წა-
 ვიდა, მე შეუდრეტი ჩემს საქმეს, მაგნამ დას იტყვიო,
 ვინ ვავაგეთ იმ ნაინი, რომლის მიხურით შევეფი
 დიდს მსურებაში რე სწულებათ ფრანკთ გარდავი-
 ქეც. საკვრეული ან ანის რომ ამ მდომანეობაში
 გიყად ვინტენებულ ვიყავო ჩემს სახლობასა. იმათა
 წყნობამ, ყოველ დღე მულობა, ყველგანამ რე ჩივი-
 ლმა გინადამ მანდლად ჭკუითგან შემოსაღეს!

შეტრევი და უკანასკნელა სიტყვა სთქვა, დადადუ-
 ლობისგამო დადგა შესახვერებულად. ქალი მიხანდა

ღ უელს მოეხვივა მამასა, რომელიცა აგრეთვე ეხვე-
ოდა ქალსა. ცოლი შეტრესი იდგა, უოველსავე ამახ
სიძღვალეული უუტრებდა ზ სინანულში იყო, მკე-
რვალა გუთხეში მიდგა ზ ქექას მოჰყვა.

შეისვენე კვირილო კელოსანო შეტრე! ეუბნებოდა
მსაჯული. სამსჯავროში დაიწუეს ღაშადაკი: ზოგი
სწუხდა ეს უშატოურობა დათ შივანუენეთო, ზოგსა
განკვრვებით შანი დაელო ზ შესტქეკინდუნ. შეტრემ
კი შეისვენა და, კვალად დაიწყო. სამსჯავ-
როში შეიქნა სიჩუმი.

ახლა ნება მამეცით ბატონებო მოგახსენოთ, თუ
დათა გუჯანუგდი ჩემ ცოლმზღლთაგან. ამაზე ად და
მქონდა მაჩუხად: ჩუწნს საუვანუელს ნიუტენბერდის
ქალაქში მწაგაღნი თქკომტკედლეები ანიან. დათუ
ჩემბთანა, — უკეთესნი, მაშასადამე რომ გაეგოთ ეს
ანბაკი, ისანი უჯრო ჩემზედ მეტს ეტდებოდნენ ზ
მეტი ცაწიული დაგჩებოდნი. ამისათვის სეკვადასაც
სიტყუა შიგეცთი ადაგისათვის მეთქვა ვიდრე ან მოვრ-
ჩებოდა, თითქმის დაგუაქე ბატონო მსაჯულლო
თქუწნთან, რომელსხედაც ვითხოვ ახლა მოცეკვასა.
აქამდისინ ბეკრჯულ შევასწულებდი ჩემს საქმეს, თუ
ან დაემალა ჩემთვის ჩემს სახლობასა. ბატონებო,
მომხადებუელი მქონდა რომ მივანდა ეს წიუუ-
ლი ჩემი სიძე ზ დამბტკვრია. ასე ეგონა შიგ ეშ-
მაკი ჩისო! სჯობს რომ ადაცა ვსთქვა და, დაც
მოხდა, მოხდა. ციხეში ძლივს შევასწულე ჩემი
საქმი. თითქმის დონის ძიებაც ვინოვრე უვეოესის
გაკეთებისა, ახლა ჩუწნს ქალაქს შეუძლიან იაშა-

ტანოს, საწყალის კელოსანის ზეტკეს მოგონებით. სეკვადის მოსკლამდინ მაშინა მხათა მაქუს, იმაზედ უკვთ შემხადებუდი! იმისი მაშინა ჩუთუს დროს თოდმეც ნაწილად ზე ჩემი თდმოცად.

ამ უჯანსკელს სიტუვაზედ აშოიფო ზეტკემ ჯიბითგან მიწველი ნიშნენებედი კვე-
 ცხი, დოგოდც ეძახდენ მაშინ უბის საათსა, დადგანც აქუნდა მაშინ სახე გვერცხისა. და ნახეს ესე გვაწი გვერცხი, იქ მყოფნი დიდა გაოდდენ. შუადღეს აჩვენებდა მაშინა წკნიადით, ხოლო დროს მამაკლობას ჩაკაჩუით. სამსჯავროში მსხდომნი მაინი, წამოდვდენ თავთავის ალაგითგან ზე შემო-
 ეხვიანენ განკვრებით ზეტკეს, დომელიცა უველას აჩვენებდა ზე თან ამას იხახთა! ბატონებო! ეს კიდევ გასაკვრელი ან ანის, შესამდებელი ანის თავის დროზედ უუწო უკეთესი გავედესო. თავი ხომ დავიწუე ზე ბოდოს სხუათა უკვთ გააკეთონო, კუწ-
 თხუთ იუოს სახელი მდუთისა! ის ერთი მხოლოდ შემეწივა მე, დომელიცა ცდა მუადებუდი იუო სწუ-
 ლი ჩემი იმედი. ახლა ყოველს შეუძლიან შეატყოს დოდის ამოდის შზე, ან დოდის ჩადის, ანათუ შზე ყოველნი ცისა ზდანეტნი დოდის ზე დოდის მდინაწეობენ. შრომის მოყვანეს კელოსანს ეცო-
 დინება, თუ დოგოდ სასანგებდით მოიბადონ დრო; ავით მყოფი დასთვლის მოწიენის მოახლო-
 ვების დროსა ზე მამაკვდავი — სიკვდილის მოახ-
 ლოებასა.

წობამი უვიდილმა ჩაჩუმა ზეტკე, დომელსაცა

დიდს ქებას შეასხმდნენ ზე კომულიცა მიუცა ამ
 მიხუზით დიდსა სიმდიდრესა.

ი. კ.

1852 წ.

ქ. ცუილისს.

მოლაყბისადმი. (*)

მატყვევებელი მოლაყბე! წადგანაც დიხს სხ-
სოვანი შიშომა თქუნი «სადაუბო ფუნიტელი»
წომელსამე ხანისხად განაშენებს ქანთულსა სა-
დღიკენატრულო უუნნაღს «ცისკანი» ზ' მით მოა-
ქცევს თვსდა შიშომათ საკუთანსა უუნადღებს
მცინეღდათუ განათლებულთა მაშულისა შუათ, მეო-
ფთა მანადის მოვადეობას ქვეშე, მსთქუან წადმე
ამა ახლადღადმოცენებულს შიშოზედ, ამისათვს მეც,
წომგონათაც უნთი მითგანი იმულებულ ვან ადგი-

(*) ამ სტატიასა დიდის კმაყოფილებით ვბეჭ-
დავთ, განწა უკეთუ მიხუზგედს მასუსი მისცა უ.
მოლაყბე, მანინ ნუ დაგვემდუწება უფ. ბეწიძე.
ადრეც გვიცნობებია საყვანელთა «ცისკანის» მკით-
ხველთათვს ზ' ახლაც ვაცნობებთ, წომელ უთველსა-
ვე სტატიასა ვბეჭდავთ სიხანულთ, უკეთუ ან იქნება
განონის წინააღმდეგი.

ბედ.

მაღლო სმა ზე წაწმოდესთქუა აზნი, ანუ თუ მგომ-
ნობელობა ჩუი, რომელადა მივიდე კათბისა ჟამს
მა ფურცელისა; მაგამ კა ვაძედოგნეს, რომ ამ
გვანისა კადნიერებისათჳს ან ვაქნება შექნისხულ
თქუწნგან.

ვიყოთ იქიდაძე, რომ ყოველი სკანი, დასაც
უნდა ან შეატყუდეს იგი თჳს მოწინს, ითხოვს
განჩრევას ანუ განხალკას თჳთოფულად; მაშასადამე
დადგანაც სალაუბო ფურცელა ანის საკუთანი
სტატია ქანთჳლას სალიტერატურო ჟურნალისა
«ცისკანი», ამისათჳს ჩვენც თანამედვ ვანთ განკა-
წილით ანუ განვიხილოთ იგი საკუთად, ზე სხუათა
სკანთადმი შეუხებლივ. უნდა ვსთქუთ მანთადა,
რომ თქუწნ, ზატაგცემული მოლაუბეს! მივიდიანთა
სახეში, რომ მომატებული ნაწილი მკითხველთა
სამსახურისა ზე უფლო შეუძლებლობასაგამო აწიან
მოკლებულნი ნეტანებასა: იცხოვრონ ცუილისის
ქალაქში, ამისათჳს, დამაშვანალი ხანთ ზე შევიქმ-
ნათ «სალაუბო ფურცელი», სადაც მკითხველთა
საცნობელად ბეკნი დაამე შესანაწინაჳი ზე თითქმის
ახლად მთნთოლანკე ანბავი, უფლოსა ენთი ცუილი-
სის ქალაქისა ადვიწეით. დასაკურველია ამ გვა-
წის განზნახვთ შექმნა სალაუბო ფურცელისა ან
ანის ცუდი ზე ამო აზნი, ნამეცნავად მაშინ, რომ
დასაც წაწმოდგენთ, რომ დანმწნულება თჳს
ქანთჳლი სალიტერატურო ჟურნალისა «ცისკანი»,
თანაწონ მოძქეთა, ნათა ყოველი, დადაცვი მო-
წხდეს სამეფოთა შინა, ანუ თუ სამდჳნათა მსწავ-

ისა მკვლავებისა, განუცხადოს საზოგადოებასა,
 რომლისა ხმად ანუ თანად აგი იწოდება, მაგნამ
 მანქანის მოკვლეობა გამოგაცხადოთ დიდის სინანულ-
 ლით პატრიარქულით მოლაუბევ! რომ «სადაუბო
 ფურცელსა» მკვალთა უცხოთა მოთხრობათა ზე
 ამბავთა თანა შეტყუის თვს შიგნის ცოცხა ოდენსა
 უშესაბამისად, მაგალითებზე: დამარ იმულებუ ჰქეოთ
 დანდევებზე და ნიშნებისა საზოგადოებისადმი, ანუ თუ
 რომლისა საუბრედათ ჰქადაგებთ ხმა მადლსა მანტის
 უზრუნველი, რომ თქვენის სადაუბო ფურცელის მკა-
 თხველნი ანაიან მხოლოდ ქანთველნი?

აქა საჭიროა ვიფიქროთ შეძგომი: ანუ თქვენ
 უ. მოლაუბევ! უმკვალესის შიგნით მიწეყრალხანთ
 წყვდიადად, საიდგანად წოგონათაც დაბინიტი ვე-
 ლან გამოგვიკვლევათ გზა ნიშნებისა შესასწულე-
 ზლად, წოგონათაც დაგინახეთ ამის ქვემოდე. ზე
 ანუ თუ ანა, საზოგადოება ქანთველთა გგონათ
 უძლებად ზე მოლაუნედ მსგავსად განდევნულასა
 სატყველზედ, რომელსაცა სისუსტისა გამო ზე გონება
 მიხდიდებისა ადან შეუძლოს შეხამგნა რომელთავე
 შეცთომილებათა თქვენსთა.

ვის ან ამოუკითხავს შეძგომნი სიტყვანი იანგ-
 ნის სადაუბო ფურცელნი, რომელთაც თქვენ, უ.
 მოლაუბევ, ადგუხნეთ მკითხველთა გულში მოუთქე-
 ნელობითი სურვილი მოსიენად სხუათა ზე სხუათა
 თეატრის წინმოდგინებათა, რომლისათვს იტყვიით: «დაგ-
 ხედვე საათს ზე იუო მერვე, საჩქანოთ გაკვირვარე თე-
 ტრნი, იუო დანიშნული სეკილის დალაქი....
 6.

მაგნამ კმაჲს მიღწეა ლაყობა, მეტად დავიღალე ზე
 მეონა თქუქმნიც ბელმით დაიღალეწათ. ხოგი კვლავ
 იუოს, მეტადრე ხომ იცით თუტრი ჩუმი ბომონა:
 იმაზე გადმიგია ჩუმი საცოცხლე. იქ მატონინა, იქ
 მატონია, იქ დამტკბანვან.... დაჩრქს თუტრი შემ-
 დგომის ფურცლამდინ. » ჰკვირხამი ახლა, აღასწულეთ
 ეს გკანი ზანობა? უნდა მოგასხერით, რომ ანა!
 ანათუ თუტრკლას უწუნალოთ, რომელშიაც ხსენე-
 ბაც ანსად იუო სალაუბო ფურცლასა, ანამედ მან-
 ტას უწუნალოთაც, სადაც, თუშტა საკუთანის სიამოგ-
 ნებით მოკვან თვალი სიტყუათა: «სალაუბო ფურცუ-
 ლა, » მაგნამ წა რომ დიდის მოუთმენელობით
 ამოგაიოთხე წინასიტყუაობა, ზე ანა მამხედი იმისა,
 მანც კიდევ ჩაუწბინე ზანკვლ ფურცლეს, უყტნათ
 ხელეი ჩამომტკაჲდა ზე წიგნა გამგანდა ხელიდამ.
 «თუ ტრი, თუტრი, სად ანის თუტრი? სად ანის
 სკვალის დალაქა?... ვიძახდი გ'გეუბუდივით. წატომ
 ან აღასწულა ზანობა? წატო ან მოგვითხნა მან-
 ტების მკითხველო, ნამეტრავად მუთუთ მუთუთს გაგ-
 კსიანს მთუბთა ანაგვი თუტრის წანმოდგენებათა?
 წატო ან გკაცნობა ეს მანც, თუ რომელი აკტი-
 თნი. ანუ აკტრისა წანმეტრების ამხანაგთა თუსთა
 ხელოგნებით, ესე იგი: შესანაშენელთა ზანების ზუ-
 ნების დახლოებითა წანმოდგენით? წატო ან მო-
 გვითხნა, გუჯგრილად შეხვდება ხოლმე საზოგადოება
 წანმოდგენებათა ზემოსხენებულის ზანებისას, თუ
 მათის ტამას გკნით ზე ფონას მახილით იწყევას
 მთელი მერობა თუტრისა, ზე ვინაა სახელდობ ეს

ბედნიერი შინა, რომელსაც საზოგადოება შექმნილია
 ზე აქებს? ცოდვა ან ანის უ. მოდულებსადმი, რომ
 გარეშე ცნობისას ქადაქას მცხოვრებთ ან კაცოდეთ,
 თუ ვინა ად სწუდის თვის დანაშინულებას იცა-
 ლიას ცრუება, რომელსაც მათას მოწყალეობა ჯერ
 კანკათ ვერ გადსობთ, დადგანც უ. გზეთას «კაკას»
 უფლებიონისცმად კანკა ხანია რომ ცრუების ცრუებასა
 რე ორკესტრისად ადარა მოგვითხნა და. ვინ აგრე
 უნდა დაიწყოს კაცმა თვის მიძმე შეყადრე მოკ-
 ლეუბული ვოჯდის ქადაქას კბიუბიუბებს! დატო-
 ხიუნს ვი ან უნდა ვივოდეთ, თუ რთვინ ადსკუდრება
 ორკესტრი, ანუ თუ შეხიკა დიდთა ზე გომინიუბულითა
 ვინტუონსა, ანუ ვინტუთ, საზოგადოდ მუხიკინტია,
 სახეფადობ: ბუფიან, ბუნიოკენ, მიტრტ. ვერდა ზე
 სხუა. მომიტყუეთ სუფრემქობათა მტრეცქუთათ
 მოდულებს! ვინკი ვინტრტანაგდა თქვენსად, და
 რომ ვინხე ვანდესკდა თქვენს შინობადმი, ზე თქუა
 კიდევ შესაძლო იყო გაძქქრო ალი უფედრებასა,
 საუბედუროდ უნრო ზე უნრო განმდაურდა იცა, და
 რომ ვინტრტანა გამზადება თქვენს თვისს დახჩიობად,
 კითომც გუდვიამქობისაგამა ქრთველთა დიდეს
 ხნის ძალით, რომელსაცა ჯერ ხნობათ ვერ მხტან
 ანუ თამაშობენ თანხმად თქვენის მოჯდუბულის
 სადამურისა.

გვითხვით კვალად: ვინა შესაძლოა ადსკეს და-
 ცქუელი ვინ თვისს დახჩიობას? რომელსაც კად-
 ლობ დმეტისა ვადანათ უნთის მხოლოდ უბრა-
 ლოს საშუალებათ, ესე აცა: ხაბაზის სმა დედა

სადაუბო ფურცლებს კითხვით. მოგახსენებთ, რომ
 ანა! ზე კადეკ ანა! იგი უნდა ადღეკს დიდის მეცა-
 დინეობით, მოთმინებით ზე შრომით შეძლებას გვა-
 წათ. თუთ თქვენ იწიქცეთ უ მოლაუბუკ, რომ სი-
 სწიქაფით ზე ფაფაფუტით კადეკ ანა განადგებანა,
 მომატებულად შესახებ მოხსენებულისა აქ ს. განისა,
 რომელიცა ითხოვს აუჩქარებულს ზე მკადეკა
 გაუჩქარებულს ჩაუნჯას ზე შრომას. მიხედვით ძველთა
 ბეჭდენთ — ელდინთ, თუ გითან დაეცა სწულა ზე
 მსოფლიო ენა მათი. წაკომ გუკ ადადგინეს თუთ
 აქ მომდენ შთამომავალთა მათთა — ახალთა ბეჭდენთ
 ენა ზე ხელფანება წან. მათთა თუსთა, რომელიცა
 უჭრო დადი ფონისობიება აქუსთ მისთუს, ვადეკ
 ქანთკულთა. — განა მწყალი ყოფილა ხელახლა ადღ-
 გინება ურთხელ დატეხულის ენასა!... ეს კანგათ
 უნდა გიტოდეო, რომ თუცა ხსენებულთ ბეჭდენთ
 ჯუკ ხანობით ან შეუძლიანო ადადგინონ ის ენა,
 რომელიცა უნობდენ: გომეკი, ესნილ, სოფოკლ ზე
 სხუანი. მაგრამ ის კი შესაძლოა ვიუაქროთ, რომ
 დიდის ზე მოუჩქარებულის მეცადინეობით ცოცხალი
 მინც დაუხლოვდებან მას; ხოლო შედეგობისათუს
 იქნება რომ კადეკ ადადგინონ. აჰ! ამ თვეუქანის
 განსაგნთ ქანთკულთა ენც ზე ამისთუს ყოველთა
 გვიანთებს ვიქონიოთ სუფუტმელებს ზე ანა ვაკლოთ
 შეძლებასამებნ შრომას ამა დიდისა საშმისათუს ზე
 მანინ, შესაძლოა სიმტკიცით ვაწითქნათ, რომ თუცა
 კანგა ხანს გუკ ადადგენთ ჩუწნთა დიდთა შეწი-
 ლთა ენას, ესე იგი; წუსთაკულ, შაკოულ ზე ჩანტუ-

სადისას, მაგრამ შეიძლება კი წი დაუახლოვდეთ მათ, მსგავსად ზემოხსენებულთა ბუნებენა.

საჭინოა ესთქათ ესეცა, რომ ჰინგული მოკა-
 ლეობა შერქდასა მდგომარეობს მასში, ნათა დაჰბა-
 დოს მკათხველთა შიონის სურვილი კითხვისა, ხოლო
 ესე უკანასკნელი თვს დროზედ უმჯგულად განაბნეკს
 გონების ბურთსს, ზე მენს, ანუ შემდგვისთვს მის-
 ცუმს მას შემთხვევს, ადაგონოს თვს შიონის დანა-
 შული მოკონის ცეცხლი მსხვერძლასა შესაწინგულად
 ახმოლონისადმი; დასაკვრულია ამ გვანი მსაჯუ-
 ლობა, ჩუქნის მხნით კადნიერებითა ზე თათქმის
 საწუენიც ზეკისადმი, ნამეტნავად გაკვასის მთებთა
 შუაგულიდაჰ, სადაცა მან, ესე იგი: ზეკსმან ჰინ
 დასაყოფულად სხვათა, ამ გვანის კადნიერებისათვს,
 ანუ თუ ვსთქათ ადრინდელას სიტყვათ: «ხეცრუნის
 ცეცხლის წანტაცემისათვს» მატრიან ჩუო თვთ
 მლომეციაც, მაგრამ ვსუგეშობთ მხოლოდ ამით, რომ
 ჯერ უამისლოთც გაკვასის მთებთა შიონის ვიყოფუ-
 ბით ზე შიონეთ, რომ საუკუნენი ზეკსთა ზე მდუ-
 ტონთა წანხდენ ჭეშმანიტებისა ცნობით-

იქნება წი ბეკმა კიდევ გ'გვიცხოს თუ ვი-
 თან გაბედეს ხმის ამოდებაჲ ზემოხსენებულის სა-
 განზედ, დოდესაც ცხადათ უნდა ცეცხლენო უველამ,
 რომ ყოველი მოეტი, დოგონათაც საუკარელი
 შუალი დქნთთა ადუკატების ჩვეულებბიკს ხადხს ზე
 ამისაგამო უ. მოლავებს ყოველთვს შეეძლო დეე-
 ბოლოკებინაჲ ჰინგული სალაუბო ფურცელი თეატ-
 რით ზე დეკყო მეოდე შიყოფით თავისა დასახნ-

ჩობათ. იქნება, რომ ეგვეც იყოს! ანა ვლახობით, მაგნამ ამის ნებისა და კათხოვით თქვენგან მატრიცებში მოლაუბეგ! მოგახსენით, რომ უოგვედს საგანი, რომ გოგონა ვგონებ დაიწყების და ბოლოვდებას თქნის წესით, რომ გოგონათა ციფრული: *Систематически*,» თორემ თქვენ თუ იუაქმით რომ უკეთუ მოიქცევა ვინმე წინააღიდეგად. მაშინ უმჯობესია უნდა მოახდეს დიდი უწყისობა და უგვაინობა. განვსაზრდოთ ესე თუ გუნებაა მაგალითით: თქვენ ესაა უ. მოლაუბეგ! რომ მონიჭდომით სახლის აშენება, მოამზადოთ მასალა, ჩაჭედოთ საძირკველი და დაგდოთ ნა იგი ოხნად, უცებ მიჭეოხელი მუქის დოტკების, ანუ ანოსტრების კეთებას, ამასაც ან მიხსცით სისწულე და შეუდგეთ ხელაში ჩასვლის თადანიკს ნუჭრუნის საშეფოს სახახავად, რომლისათვისაც იწყოთ კეთება შენ ჩასაქედულის წანებისა, რომელსაც წესულად «*Водолазный колокол*» უხმობენ. ანა იუაქმით, უწყისობა იქნება ესე თუ ანა?... მაგნამ დაგანებოთ ფუტ ხანობით თაგი ამ საგანს და მოვიგონოთ ის, რომ თქვენ, უ. მოლაუბეგ, ცოტათი უანდახელით თქვენს ვალდებულებას და ინებეთ სხვა მაგნა ქადაგება, რომელითაც დაამტკინეთ სალაუბო ფურცელი და მისგამო რომ გოგონა ფუტ ანს იუაქმით საზოგადოთ ქანთული უუნდალიც, რომელსაც წამოხსთქვით: «საუგანელი ჩემი მკითხველი, ესე იგი ქანთველი, თქვენის მეტი ხომ ანა ვინა მკითხველობს ჩვენ ენაზედ თხულებას, მაშინსადამე ჩემის სალაუბოს ფურცელის

მკათხველთ ანის ქანთველი.» უნდა გავიკადნიერდეთ
 ჩემო საუკრელო მოლაყებო, ზე მოგახსენოთ, რომ
 ზემოხსენებული ცოცხალი ჰელოობთ, დადგანაც სა-
 დაუბო ჟურცელის ზე საზოგადოდ ქანთულის ჟურ-
 ცელის მკათხველნი ანან ანა მხოლოდ ქანთველნი,
 ანამედ სომეხნი, ოსნი ზე სხუანი, ზე ასე განსაზღვრეთ
 ფუნცულებიც მადგალითებ: უ. ბკოსე.

ამისათვის ანა გმანთებდათ თქუენის ჟურცელის
 ზე მის გამომ საზოგადოთ ქანთულის ჟურცელისა
 ამ გვანად დამტანება, რომდესაც კარგათ მოგეხსენ-
 ნებათ, რომ ქალი ყოველთს ქებათ უნდა გათხოვდეს,
 როგორც მოგვითხრობს მკელეებური ანდაზა, ზე
 ვსეცა რომ, ზანველი ზე წმინდა მოვალეობა მწე-
 ნდისა ანის იგი, ნათა სხუათა ხალხთა მებაძვით
 იქოს თვის სამშობლო ენახედ გამომცემული ანუ
 გამომცემადი ჟურცელი, ზე ნასაკვრველია რომ ამ
 გვანის დონისადიებითა, მასთანავე მოუწევტელის
 შინობით ზე მცადინეობით შესადლო ანის თვის
 დროზედ გამომიუხიხლოს დადის ხნის თვეუჩიხვან
 ხალხმა ზე მით ოდესმე ადსდგეს დაცემული მკელა-
 ლვე ქანთული ლიტკრატუნა, მსგავსად სჟინქისსა
 ფურფულთაგან წინა ზანთა თვისთა.

დასასწულ ანა გასასწონანკველით ზე ციკცემუ-
 ლო მოლაყებო, რომ ანა მიმდები ზემო აღწერი-
 ლისა საწუნად, კვლად მოგცემთ შემთხვას,
 ადმიკვიკითხოთ თქუენსა შემდგომსა სადაუბო
 ფურცელთა განგემობა თეატრისა, ანუ თქუენის

ლექსით ვისთვის, თქვენის ბოლონისა, სადაც
 გიყვინათ, გიყვინათ ზე დაქვებ-ახანთ, დასაკვ-
 ველია შუტვბოვის ნეკტადით. . . . .
 . . . . .

ღ. შერბე.

იბ-სა შადტს.
 ჩუნტ-სა. წელსა.
 სიმი. ჯაჯა.
 ოსეთთ.

სიხუ სიხუ ანბავი.

— სექტემბრის 12. სოგჯეუკ ზე სოციალურ ქალაქს
მაღლებს სოფელ იმ გჯარა იშვილითი ანბავი, რომ-
დისაღა მოგონება ხშირობს ხადხში წამლებსამე
წადის შექმნის. — სექტემბრის, დღე თონტეცისა,
კერა გვეგონა აღმოხოდოს საქანთველოში ვენა
რომელსა დრომ. დღე ესე იქნება სასსოგარა ქან-
თველოთვს. რომორც უაფაღან დღენა დაუვიწყანნი
აქ მოღერ სეზნთვს, რომდისაღა სსენება განდაცემა
შეღისამჯღამდე. ოწიყელაწადი თითქმის მეტი იყო
მოყოძენდაჲ მოველოდით ამ დღეების მოახლოებასა,
თითქმის თვითოეულს საათსა გსოვლიდით იმ დღადგან,
რა დღადგანაც ვაისმა სმა უქალქსი სტუქანი მობ-
ძანებისა საქანთველოში. დასახრუელს მოგვიანლოვდა
სასხანთლო ესე დრო: დიდნი თუ მცირენი, მდი-
დანი თუ ღარიბნი, მადანნი თუ მდაბალნი, ყოველნი
ერთბამ, ყოველნი ერთის საამოვნებით მიუწურებოდნენ
დადიდგან დაწლებულნი ვიდრე მსუდდის ოწსათაშდინ
სოფალუხსასკენ. საიდგანაც აწინებდნენ შემობძანებას
უძიდელსა სტუქანნი: ნაკოდაობ ნაკოდაობისამე ზ
მახვილ ნაკოდაობისამე. იმ დღეს ყოველს პაზარში,
თვითოეულს ქქისში ზე ყოველს სახლის წინ, საიოქერც
გი აწინებდნენ შემობძანებას დიდნი მოგარნი, თუ
ხორქოდა. ყოველი შემდებებისამეც განაშეკრება

თავის კუნჭურულს; ყოველი ვაჭარი თავის შვილები-
სამკებ კამოყუნდა თავის შინასა, ყოველი ველო-
სენა სახარულათი გამომწოდდა თავის ველის წინ-
მთებსა, მის ნიშნად. რომ ყოველი თავიანთი ქონება,
თუ სიტყვადვე ვუთხრან რეწნის სურველის დიდის
შეუას სახლს. ბაზრეო ყოოდენ სხუა ჭ სხუა ვერად,
სხუა ჭ სხუა შურის ვინაინი რამოკლებულ იყვნენ
ოდავე მხარეს, სხუა ჭ სხუა სურველანთა ყუადინი
გადმოკვადათ ბანებოვან, რომელსაც ქელში უნდა
გამოკვალათ უკვებისტოთა გვითა ჭ რომელსედაც
გადმომხდარნი იყვნენ ურცხვანი ხადინა, საიდვა-
ნაც ქნოულას, სადღესსყოულას მოწითულოთათ
გამოამხროდენ სახარულათ, ვანთა მოუამენლიც
ქნოულანთა. მადლი ცუდალთა საზოგადოება, ურე-
ტესად სამსახურში მყოფნი, სრულის ჭინიოთ, მოე-
ლოდენ სიონის სობოროში, სადაცა ექსანხოსა
თავისის სამდროთ გრებთ, ვაჭარი ველში, ავროთვე
უცდოდენ. რა მოახლოვდა მესამე საათი, შეტების
ცხისას საზაზინმა გვამცნო, რომ ახლოს ბმანდუ-
ბოდენ უმადლესნი სტუმრნი. რვეულებისამებ მკუთა,
შინკვლად ჩამბანდენ სიონის-სობოროში, სადაცა
განდრისდეს მანაკლასი მუთისა მათა მშადობათ
მოამბუნებისათჳს ჭ სადაცა გუელმხურვალედ აღუკვლუ-
ნდენ დოცვასა უზენაესსა ადსსა. შერდგომს მანა-
კლასისა, რა შვიმ-ნდენ ცხენსედ, გამოსწიავს ურულს
ნამესტრანის სასახლასკენ: წინ მოუძლოდენ თავან-
თის დროშებთ, ზურნის ჭ ნადრას ქვრით ცუი-
ლისის ყოვლის ველობისა :მქანნი, ხახიდორ: „უწა!“

ხოლო უკანთ მოსდევდენ აუწაცხედნო ცხენოსანნი
 ყოვლის წოდებისანი. იქ იყო საშინელუბა! ცხენთა
 ფერხთგან შედგენილას მტკიცისაგან, თათქის მნუ-
 ლადღა ჯანსუყდით სარგებელთ ველშიაფას მათთა;
 ხაღბას ხახილასაგან, თათქის ხმა ადრე ისმოდა.
 დედთა თუ მტარსთა, მაღაღთა თუ მღაბაღთა, უოვე-
 დთა თუღა უჩქინდა უწოდესთა სტუმართა. წა
 წაბმდენ უხუდის ნ მესტინაკის სახლას წინ, აქ
 ღახდით ჯანთა. უწოდესთა მოგაწინი ჩამობმანდენ,
 ჩაუარეს ჯანს, მივსელმენ ზ მუშდგომს აბმანდენ
 სარგებელ მათთს მამხადესუდს სენაკში. მოსასკუ-
 ნად. მწველა დეჟ ხაღბა იწყოდა სახლას წინ სა-
 ცა აბმანდეს უმცირესთაგანნი გემნა. წა დადიდა
 იყო ჩიბადღანი, თათქის ტუიღის ცუცხლი ედებო!
 თხუუბ ისმოდა ხმა მუხაკისა, თხუუბ ისმოდა
 ხმა სიშდრისა, ზურნისა, ღაინისა ზ ნაღანისა. ისე
 იწყოდა ხაღბა მტრის წინ, უმცირეს დ უხუდის ნ-
 მესტინაკის სახლას წინ, რომ მნუღიდა იყო კო-
 სათს რავანსუდად სააჩუდა. მუშდგ. თუ მკრგ
 საათსე. წაბმანდენ მუჯას მძინა ტუტრში. ხადცა
 წა მუბმდენ ტუტრში დანყო თათქის ხანხანი,
 უნას ხახილათ. წა გათუდა წამოდგენა, ტუტრისა
 გულენკოგან ღაუშეს ურგება მუშხურესს, რომედაცა
 მუშხადესუდ იყო მიწაწმანდას მთახუდ. წა ესეც გათოგ-
 და, წაბმანდენ ანანოში რომედაცა ღადად მოქონათ.

— სუტრმანის 13. გუშინ, შეტრე საათსე მათთა
 მძეკატრენობათა უმაღლესობათა, იწებეს გამბნებს
 ღიდუბას მინდოწსე. ღაშქის დასაშდგათა. გზახე

ნუქერცების კალონიის შესაკადში რომელზედაც უნდა
 გაეკლავთ უმადლესთა მთავართა, იყო შექმნილი
 ადამიანის კანება სხვა და სხვა მიგუნაურის უგვი-
 ლებისგან შემდგარი. აქ დახვდით ნუქერცების ნაც-
 ვადი, მუქათ და მანდილით. უმადლესთა ნუნთხვა სტუ-
 მანთა ინებს მაღლა მაღლობით. და ცოცხალ მან-
 ბმანდენ, დახვდა მსოფლიო ნუქერცებისა, წყლის
 მგაფობლებით, რომელნიცა გალობდენ: «დღესთა
 დაიცვე შენვე!» და დასუფეს ღიღუბის მანდილი
 დაშქრსა. ნამბანდენ საკლემიოთა ბადის სანახავათ,
 ხოლო აქედან ნამბანდენ, სადღოთების ვასაწერ-
 ნავს სასწავლებლები. აქედან იმამბანდენ ცუდილის
 დამბანდენ რომელნიცა ვასინჯის დიდის უყუადლებით
 უოკული საგანი, სასწავლებლისა ვუთხნალი. შუადღის
 მანკულ საათზე. სამოქალაქო, თუ სამხედრო ნ.წი-
 ლში მყოფნი მანოვნენი, წამოდგენილ ექმენ,
 მითა უმადლესობათა, უფლის ნამესტნაის სანხადი.
 მუხამე საათზე ინებს ვასინჯვა ზოგი უკეთის ალა-
 გებისა: უმადლესი მთავარი ნაკოლაოზ ნიკოლაოზის
 ძე წამბანდა ცხენით, მუქერის ცხენს ვასამინჯვათ,
 სადაცა მოეგება მდურელი მუქერისა ჯვარით და მან-
 მათი. აქედან წამბანდა სოლოდაკას საკლემიოთა
 ბადში. შემდგომს და დასინჯვა ზოგი უკეთი ვასან-
 მები. მამბანდა ისეუ ბინაზე. -- შუადღის ექვსს საათზე,
 მითა მანკულ ცხენითის უმადლესობათა, აქედან
 სადილი, სადაცა მანკულ იყვნენ, მადლთა ხანის-
 სხედ მყოფნი მანოვნენი. სადამოზე კვლად იყო
 მინადანნი. ხოლო წკას ნახვანსე მყოფელ ინებს

წაბანება უმადესთა ღუშნთა სტუძანთა ტუტანთა,
 მხოლოდ ღუშნთა სამწუხაროდ აჯათყოფობისა გამო,
 ანა იმ ნებ და ამ წადმოდგენაში კნაზა ნამესტინკი.

— სეკტემბრის 14. გუშინ საათისათვის ნახუკანზე,
 უბანზედ დახედეს ჯანსა, რომედსადა განუცხადეს
 მადლობა. უწოდებდნათ. შემდგომ სადგომშივე
 დაბნურებისა გამოყსაღმინ და აჯათყოფის კნაზს
 ნამესტინკის, შუადღისას, თოდმეტს საათზე, ინებეს
 თაჯობის სეკტით წაბანება სიონის სობორთაში,
 სადაცა მოეგება აქიული ჯვანით ზე იასმათი, შემ-
 დგომის შანაკლისსა, და კმბვიგუნ ხატებს, ჩაბ-
 მანდენ უმადესთა ზე გახწყეს უწაიაზე. სადაცა მო-
 შადგებულა იყო ხანადით ალაგი. უწაია მდებარ-
 ეობის ტუდისითგან იმდოც უწესზედ.

— სეკტემბრის 15. შუათს, სეკტემბრის 15, შუად-
 ღის ხუთ საათზედ, ინებეს მობანება უაგვიცტოესთა
 სტუძანთა, უწაიას ხანადითზე. სადაცა დატეძულ
 იყვნენ უწიციგნი კანაგნი. უმადესნი მთავანნი
 ჩამოსდნენ. მთავს მომხადებულს კანაგში, საიდ-
 განაც მიბმდენ კანკის ეკლესიაში, რომდისგანაც
 გამოეგება მდუღელი ჯუანით. შუადღის ექუს საათ-
 ზე უმადესთა სტუძანთა: ნიკოლაოს ნიკოლაოსის
 ძემან ზე მახილ ნიკოლაოსის ძემ ინებეს საზოგადო
 სადილზე მიბანება. სადილს უკან იყო ტანციობა ვიდნე
 თენთმეტ საათამდინ. იმ დამეს იყო ჩანადღანი, აძასთა-
 ნავე შუშხურები. მეორე დღეს, მოისმინეს წიკვა
 კანკის ეკლესიაში. წიკვის შემდგომს წაბანდნენ.
 ექუს ჯუანზედ ხანაკითგან, ხანადით, სადაცა იყო

დაცემულა კანკები ზ სარდა მომზადებულა იყო საუზმე, საუზმის შექმნომს იწუეს ნადირობა. შუდ ათასამდე მონადირენი მიუტოვუნ ნადირობა. მოკლეს ღმირი, დახოცილ ზ შექმნობილ იყო კიდრე სამოც ჯგერანამდე. და დაბრუნენ იწუეს ნადირე, კვადად კმკს საათზე იყო საზოგადო სადალა. სადალას შექმნომს, თავიანთის სვიტომ უმადლესთა სტრუქტო ინესეს პანაკის მიმობილჳა, ჩამჩადადის უმის ამასთანავე მიბძანდენ ტუტრში, რომელიცა მოემჩადებინათ ტუქში, მშვენიერთ ხეებს შუა. ათ საათზედ იყო ჩინებულა შუბხუნება. დღეს, ომშაფათს დადომ, იყო ადგილდობნოვი ანბაკები სტრუქტო წინ, — ჭინდამა. რომელიცა იქნენ გამეჯგებულა. დაიჯადდოვუნ. შექმნომს დამდენივე მონადირენა გუგჩიკნალ ივუნენ სანადიროთ. ამის შექმნომს უმადლესინა სტრუქტონი გამოვსადმენ და საზოგადოებს, ამასთანავე და უბძანეს მადლობა ყოველთა იქ მყოფთა, ჩაბძანდენ სამეგაგროს ევიშაქში ზ წაბძანდენ თავიანთის სვიტოთ მუხბაჯანისკენ. —

ად დასა მსწენენ უნთს გავხუთში: «ამენიკაშია გამოდის უნთი უუნნადი, რომელისათვისაც მუშაობენ დამდენივე ათასნი კადნი. ამ თანამშრომელთა შინმა იქნებოდა უნაუთუო, უკეთუ ან დახმანებოდათ სხუა ზ სხუა გვანი კულთუნებოთი მაშინა, რომელიცა თუთუელი თუთო სათში მბეჭდავს სამოც ზ ათი ათასს დიდთან ტანის ქადადდს, რომლის მიხეზითაც ღმირი მიმოუკლის ჭახბაკს ომმოცუქენ, უნთს მინუტში, ასე

რომ უნდას მინუტში ჰბეჭდავს ოთხასს დიდობან
 ტანას თანასს. ვხახოთ ახლას, თუ ვითარი სადგომი
 აქვს. ამ უწინადას წყდაქციას, გინა ციხოდკაჭიას:
 ამ უწინადასთუხს სახლი ანის ადგუბული სავანგე-
 ბოთ. ესე სახლი, (მსჯობს რომ ვსთქვათ სასახლე)
 ანის ქუბს ვტაფიანი. სასახლესა ამის აქვს სიგემე
 თუკამეტი სიუენი, ხოლო სიგანე მუდმეტი სიუენი.
 სულ დამაღს ვტაფის ოთახებში ანის, კანტონა
 უწინადასა. ქუჩის მხავეზე აქვს სუთი მინას კაჭე-
 ბეზა, რომლითაგანც იაფებთან გეღის მომეწენი
 გეღის-მისწენად. რომდენამეუდ ანთან დავოთვილ ოთა-
 ხუბა, უწითი მთვანში აწამიოებს საქმეს კახსაწთ,
 მუონეში ბუჯაღტეწი, ხოლო დანამთენში მწენდება.
 მწენდებთაგანა, სოგი მიაღებს ხოლმე განცხადებას,
 სოგნი აძლევენ მსუხს განცხადებაზე ზ სს. უოველ
 დღეს მუთოსდით რომდენამე ათასა განცხადება. მუონეს
 ვტაფის ოთახებში ანის წუდაქცია, ბიბლიოტეკა, სსტა
 ზ სსტა გვანი მაშინება, რომლის საშეაღობითაც
 აცნობებენ საჭინოებს, სუთი ვტაფაში ზ სს. მასშია
 სხედან ოთხმეტნი კატნი: წყდაკტონება, განმგებ-
 ლება ზ ხაზანადანი, რომელთაც აძლეეს უოველთა
 ჯამაგინებს. ვისაცა სუნს უწინადას მიაღება, ვუღლი
 უნდა წაწადგინოს ნაწველაღვე, უფულოთ ანაკის
 მიეღება უწინადა. წყდაქციას უჭინავს, როგორც
 სემოთა ვსთქვ, სწუდიად მუონე ვტაფა. იმასშივე ანის
 კაბინეტი უზინგეღესის წყდაკტონისა. სსტა ზ სსტა
 ოთახებში იკრავება სსტა ზ სსტა სავანების ანბავი.
 უოველს ოთახში, უოველის ნაწილისათუხს თუთო გამე-
 ბედათ. უზინგეღესი წყდაკტონი ამ უწინადასა ანის:
 ჯემსაგონდონამენეტა, რომელსაცა თანამეწეუდ

ჰეგანან ოც ზეუკთა გ'ცა, გ'ე შინაა ჰეგანანაა...
 აცნობებენ რედაქციას ქალაქებს ანაგებს. ამ ს
 განდა ჰეგანან გ'ვალად გ'ქნა გ'ცა სხვათა მს. ჰეგან
 გასაკრავან-გ'ვამოს-გ'ვანად. ბაბლოთ-გ'ვანა ისეთი გ'რ-
 დედაა, რომ ჰეგანანს ექნა ოთახი ასოების ამოხა-
 წეობი ოთახება ანის მამქსე გ'ვანა. რომელიცა
 სჭუდად მანახა. ჰეგანანს სანათლავსოთს. ორი
 ოთახი ანის კონკრეტის გახსნოთ-გ'ვანად. ასოებსა
 ხმაობენ ოთხმეცა ათას ხუთასს გ'ვანად. რომელ-
 ნიცა იცვლენიან ზე სუფთაგანებთან რვა თვეში გ'რთეს.
 ასოების ამომწეობნა ანან ასნა. ჰეგანანა ზე
 იმათა თანაშეგ'ვანა ექნენა. ოთხთა კონკრეტის
 გაშრობეს. ჰეგანანს იღებენ იმდენს, რომელს
 ასოსაც ამომწეობენ გ'ვანა. მაშასადამე ასოების
 ამომწეობნა ეფლებიან რომელიც შეამდონ მადე
 ამომწეონ. გ'ვანა იღებენ ოც ზე ხუთას მანეთიდან
 ვადქე სამი თუშინადე-გ'ვანა იმდენს ორი მადელითნა
 ზე ხუთასა ათასი ასო. ისე ჩქარა იმეგ'ვანა ასოები,
 რომ გ'ცა, გ'ვანს გ'ვან მათს-გ'ვანს! მუშაობა იწეო-
 ნა შუღას საათიდან დაღათ. თხუთესა გამოაქნეს
 ჰეგანანს რედაქციადგან ზე ჰეგანანს ასოების
 ამომწეობნა. გ'ვანა სანახა ანის მაშინ-გ'ვანა, რომელიცა
 ანან შუღას-გ'ვანა, თუ გ'ვანად. თუთა მაშინა ჰეგანანს
 საათში, რომელიც ჰეგანანს გ'ვანა სამოც ზე ათათასს.
 მაშინა რომ ალგან-გ'ვანა შოთს წავიდოდა ანუ სხვათა
 რედაქციას მოსამსახურეთა, მაშასადამე ეს დანხეს
 შეიღგომისათქ. გასაკრავი რედაქციასე ანის, ერთი
 მადელითნა ზე ხუთასა ათასი მანეთი. მადელითნა ქა-
 ლაქში, სადაცა გამოდის ეს შუგანაა. გ'ვანს სამიც
 ზე ათათასა წავნა!... »გ'ვან-გ'ვანა რუსის ქანთველების
 შუგანას?!

ლიქსები:

იანაღისადმი . . . . . თ. გ. ლებუღიანისა.

შავთვალას . . . . . თ. ლ. შ. ე.

ჟვანასკნელი ბეძეობა . . . მასივე.

ფოთოლი . . . . . მისივე.

მუცლობილობის დღეს . . . მისივე.

ღვინი . . . . . ღ. ბუჩუკისა.

პროზა:

ფინეჭა . . . . . ი. გ.

უბის საათის შემოღება . . . მისივე.

ქსწავლა ჭ გელოუნება.

მოდარებისადმი . . . . . ი. ბუჩუკისა.

(სხუა ჭსხუა ანაჟი რახ. შუონე გვერდზე.)